

Idänuunilinnun *Phylloscopus trochiloides*
kannat ovat vaihdelleet voimakkaasti eri vuosina.
Idänuunilinnulla todettiin vain 13 reviiriä, kun vuonna
2015 niitä oli 23. © Markku Huhta-Koivisto

NUUKSION IBA-KARTOITUS 2025

– metsälinnusto pitkälti vakaa,
uusia tulokkaitakin havaittiin

Juho Leppänen

Vieläkö soi metso Nuuksion aukioilla?

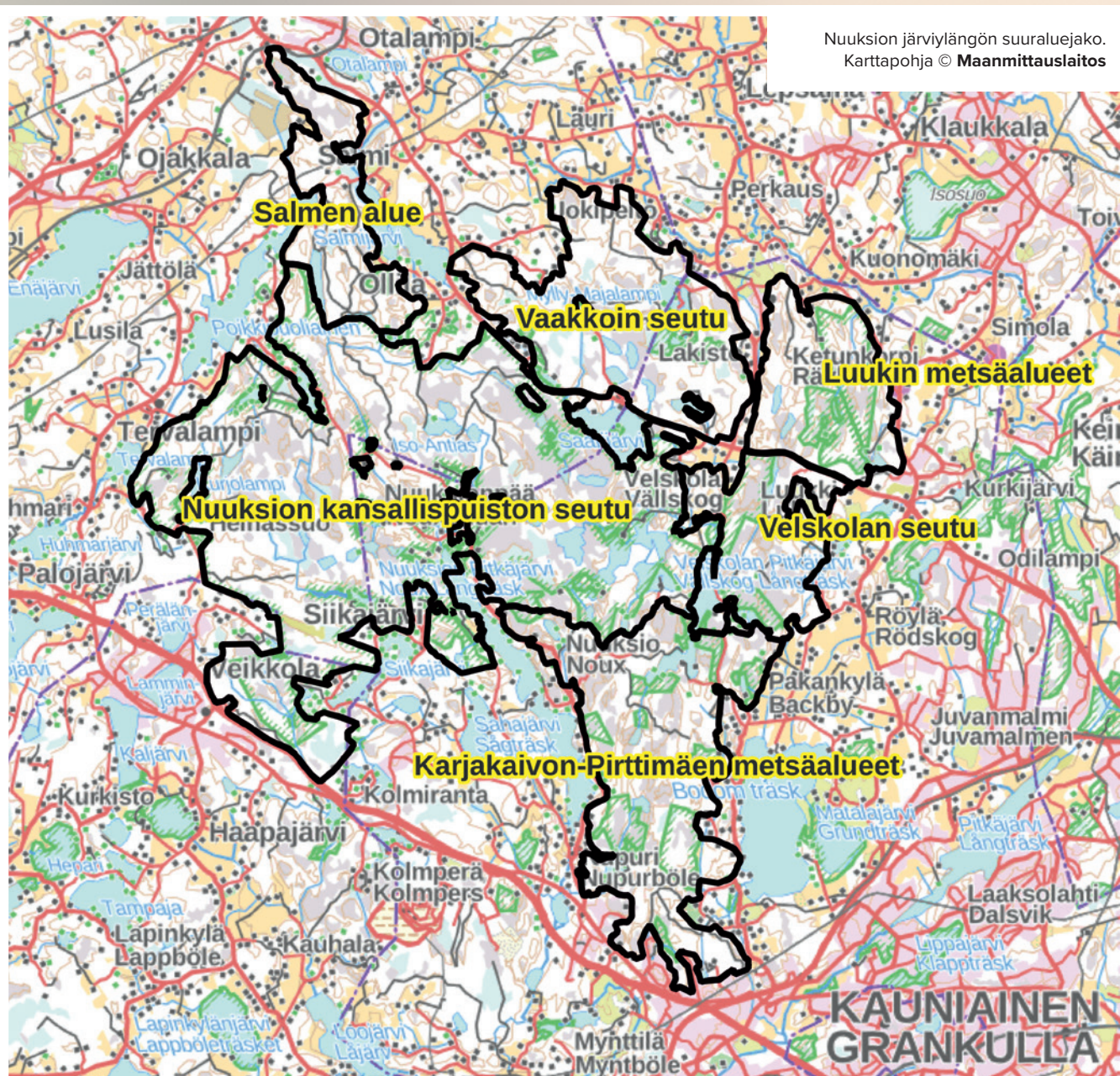
Kuinka monta hautovaa kaakkuria havaittiin varhaiskesän autereisessa valossa?
Nuuksion järviylänkö on Etelä-Suomen metsälinnustollisesti edustavimpia alueita.

Tänä vuonna Tringa kartoitti alueen sekä päivitti metsälintujen kannanarviot
10 vuoden tauon jälkeen.

Kevään varhaisina aamuina, auringon vielä siintäessä taivaanrannassa hauraana lupa-uksena uudesta päivästä, suuri joukko innokkaita laskijoita suuntasi karttoineen ja muistiinpanovälineineen kiertämään pienten lampien ja järvien kirjomia Nuuksion metsiä. Edellisen kerran vuosina 2007 ja 2015 kartoitettun Nuuksion järviylängön linnuston tila selvitettiin nyt kolmatta kertaa, ja vasta toista kertaa vuoden 2015 kartoituksessa käyttöön otettua laajempaa laskenta-alueutta ja kolmea laskentakierrosta noudattaen. Vuonna 2007 kartointus toteutettiin kaksikierroksisena ja alueeltaan huomattavasti suppeampana. Ylänkö, jota laskijat samosivat,

lukeutuu koko Etelä-Suomen merkittävimpiin ja luonnontieteellisesti edustaviimpiin metsäalueisiin. Selvitysalueesta karkeasti puolet kuuluu Vihtiin ja puolet Espooseen. Kartoitettavaan kokonaisuuteen kuuluu lisäksi myös Kirkkonummen ja Helsingin omistamia maa-alueita. Selvitysalueen metsämanteretta ympäröivät pellot, vesistöt ja valtatiet: pohjoisessa alue rajautuu Nurmijärven ja Vihdin peltoihin, idässä vastaan tulevat Luukinjärvi ja Röylän pellot, eteläistä rajaa lähestyttäessä äänimaisema vaihtuu pian Turunväylän meteliin, ja länsipuolella kartoitettavan alueen rajoja piirtävät Vihdin peltojen ohella Siuntionjoki ja Poikkipuoliainen.

Nuuksiössä on etelärannikon taigaa
Nuuksion mikroilmasto on muuta pääkaupunkiseutua kylmempi, mutta viime keväänä moni suuremmista lammista ja järvistä oli osittain sulana jo maaliskuuhuhtikuun vaihteessa. Näille sulille kerääntyneet vesilinnut lensivät ajoittain varsinaisilla reviirilammillaan tarkastamassa kotinurkkiensa jäätilanteen. Laskijoiden Whatsapp-ryhmässä kävi myös kova keskustelu ja kokemustenvaihto: vieläkö vedet ovat jääpeitteen alla, kannattaako ensimmäistä laskentaa siirtää seuraavalle viikolle? Yöpakaset saattelivat sulaneitakin lampia riitteen vielä 13. huhtikuuta, mutta tämän jälkeen pääsiäisen lähestyessä viimeisetkin jääpeitteet väistyivät kevään tieltä.

Jenny Matikainen kiikaroi yhtä alueen 34 lammesta. Näkykö vesilintuja?
© Susanna Viukari

Pohjantikkareviirejä todettiin 18 ja onnistuneita pesintöjä varmistettiin kolme.
© Markku Huhta-Koivisto

Mikroilmasto liittyy osin järviylängön korkeuteen: selvitysalueen keskikorkeus on n. 75 m merenpinnan yläpuolella, ja korkeimmat kallioalueet kohoavat yli 100 m korkeuteen.

Selvitysalue on kauttaaltaan mäntyvaltaista ja karua kalliopohjaista kangasta (Nuuksion järviylängön kuvauksesta tarkemmin ks. Ellermaa 2016). Lehtimetsiä on vähän, ja lehtojen kaltaisia rehevämpiä elinympäristöjä alueella on lähinnä notkoissa ja laaksoissa sekä itä- ja pohjoisreunoilla. Järviylängön alueella sijaitsee kaikkiaan 151 lampea tai järveä, joiden yhteispinta-ala on n. 730 ha. Valtaosa vesistöistä on sängen pieniä: Ellermaan (2016) mukaan medianilampi on n. 2 ha käsittävä ruskeave-tinen, kapealti suorantainen tilkku. Sini-sorsat, telkät ja tavit voivat hyvin pesiä tällaisella lammella, ja mikäli lammella on pesimälautta turvallista pesintää var-ten, se voi kelvata myös kaakkurille tai kalalokille. Suuremmat vesistöt, kuten Nuuksion Pitkäjärvi, Saarijärvi ja Poikki-puoliainen, rajattiin selvitysalueen ulko-puolelle.

Kuinka järviylängö kartoitetaan

Jos oli kartoitettava alue hyvin edustava, oli myös mittakaava Tringan alueen IBA-kartoituksissa poikkeuksellisen laaja: 98 laskentaruutuun jaettu selvitys-alue kattoi 126 neliökilometriä. On sel-vää, etteivät tällaiset kartoitukset olisi mahdollisia ilman suurta joukkoa laski-joita. Jokainen mukana olleista 135 laski-jasta ansaitsee suuren kiitoksen panok-sestaan linnustonsuojelun hyväksi. Osal-listujat ja heidän käyntiensä määrä vas-tualueillaan on kuvattu oheisessa taulu-kossa. Laskentaruudut oli pyritty mitoit-tamaan siten, että laskijan olisi mahdol-lista kiertää alueensa riittävällä tarkkuu-della yhden aamun aikana. Keskimääräi-nen ruutu kattoi mahdollisine vesistöi-neen noin 120 hehtaaria, mutta joukkoon mahtui paljon vaihtelua pienimpien suo-ruutujen 40 hehtaaria suurimpien kan-kaiden reiluun 200 hehtaariin. Muuta-mien suurimpien alueiden laskijat kiersi-vätkin alueellaan kahtena aamuna las-kentakierrosta kohti, jotta koko alue tuli selvitettyä kyllin kattavasti. Moni myös laski alueitaan pareittain tai 3–4 henkilön

porukalla. Naisoletettuja laskijoista oli 46 ja miesoletettuja 89.

Laskentakierroksia oli kolme. Ensimmäinen kierros tehtiin maalisi-huhtikuun vaihteessa, toinen toukokuun alkupuolella ja kolmas touko-kesäkuun taitteessa. Kierrokset oli suunniteltu niin, että kullakin kierroksella oli parin viikon verran liukumavaraa, ja käynnit pyrittiin tämän liukuman puitteissa ajoittamaan siten, ettei niiden välille jäisi kahta viikkoa lyhyempää ja neljää viikkoa pidempää väliä. Lisäksi suositeltiin erillistä yökuuntelukäyntiä kesä-kuussa pääasiassa kehrääjän esiintymisen selvittämiseksi. 88 laskentaruudulla käytiin vähintään kolmesti (monilla use-amminkin, ja joillain jopa 8 tai 9 kertaa), 3 ruutua jäi kahden ja 1 yhden käynnin varaan. 6 ruudun tulokset jäivät valitet-tavasti ilmoittamatta kokonaan. Tämä on huomioitu lajikohtaisesti laskentojen kattavuutta ja tarkkuutta arvioitaessa. Lisäksi on syytä noteerata, että tästä syystä laskentatulokset eivät välttämättä ole kaikkien lajien kohdalla täysin ver-tailukelpoisia edelliskierrokseen näh-

Laskentoihin osallistuneiden nimet aakkosjärjestyksessä sekä heidän laskentakäyntiensä määrä.

Nimi	Laskentakerrat	Nimi	Laskentakerrat	Nimi	Laskentakerrat
Aarnio, Niko	3	Kärpijoki, Kalevi	3	Pettay, Timo	4
Aihio, Marika	1	Kärpijoki, Vesa	1	Piironen, Tapio	4
Arkiomaa, Aki	3	Käyhkö, Janda	1	Pirinen, Pasi	4
Aronen, Mika	4	Lahti, Katja	2	Rannanmaa, Jukka	4
Brandt, Leena	4	Lahtinen, Aki	8	Renberg, Tomi	3
Deschryvere, Matthias	4	Lahtinen, Jukka A.	8	Rintamäki, Ella	5
Ellermaa, Margus	5	Laitinen, Veli-Matti	4	Rintanen, Marko	3
Eronen, Juha	5	Lajunen, Severi	4	Ruohomäki, Sini	3
Fewer, Lea	4	Lammi, Sampo	4	Räsänen, Toni	4
Haalahti, Sara	4	Lampén, Hilikka	4	Saarinen, Petri	4
Halonen, Marko	3	Lampinen, Markus	4	Saarinen, Sanna	2
Hasel, Luca	4	Lauha, Markus	4	Salo, Teppo	5
Haukka, Anna	4	Lauha, Patrik	4	Salokangas, Jukka	8
Heikkilä, Henna	4	Lehikoinen, Aija	7	Salovaara, Antti	5
Heikkinen, Markus	5	Lehtinen, Juulia	3	Sillanpää, Janne	4
Henttonen, Antti	2	Leinonen, Lisa	1	Silvonen, Johannes	5
Hilska, Sanna	5	Leppänen, Juho	7	Silvonen, Soila	2
Hintikka, Jukka	3	Leppänen, Kari	1	Silvonen, Ulla	2
Hirvonen, Maria	4	Loisa, Janne	4	Sirviö, Jukka	8
Hormia, Kristiina	4	Lukander, Volter	4	Sulander, Taavi	1
Horppila, Jukka	2	Lunetta, Viktor	4	Sundström, Joni	4
Häkkinen, Vesa	4	Markula, Nelli	5	Syrjälä, Tuomas	3
Ihonen, Ahti	1	Matikainen, Jenny	5	Särkelä, Mikael	4
Ilmonen, Ainu	3	Maula, Hannu	5	Söderling, Kim	4
Ilmonen, Jari	3	Maula, Marita	5	Talvela, Merja	4
Jämsä, Markku	6	Meller, Kalle	3	Teider, Raija	4
Kajander, Alvar	4	Metso, Juha	4	Tuominen, Anna	4
Kakko, Eeva-Maija	4	Mikala, Antti	6	Tuominen, Hannu	4
Karimaa, Heikki	4	Mikola, Aleksi	4	Turunen, Kami	5
Karjalainen, Anne-Mari	1	Muhli, Panu	3	Uppstu, Andreas	4
Karvonen, Sami	1	Muotka, Anna	1	Varkia, Rauni	1
Kecskeméti, István	3	Niemi, Joonas	4	Veikkolainen, Silja	4
Kervinen, Tuomas	5	Nieminen, Matti	4	Verronen, Senja	1
Keskikallio, Olli	3	Nikkanen, Markus	7	Viitanen, Jaakko	5
Kiviluoma, Tomi	8	Noponen, Terhi	8	Virkki, Sara	4
Klemelä, Kauri	4	Nousiainen, Inari	8	Virtanen, Terhi	3
Koistinen, Jarmo	9	Nurminen, Kimi	4	Viukari, Susanna	5
Koistinen, Jarmo T.	5	Nykänen, Roope	3	Vuolanto, Timo	7
Koivusalo, Jari	4	Oja, Jaakko	12	Välimäki, Kaisa	3
Kontula, Tytti	7	Ojala, Juha	8	Wartiovaara, Hanna	7
Koskinen, Inka	3	Orajärvi, Olli	3	Wartiovaara, Linnea	3
Koskinen, Joona	6	Orajärvi, Satu	3	Weisshaupt, Nadja	5
Kumpulainen, Reijo	1	Paani, Jasmin	3	Willamo, Risto	4
Kurvinen, Lasse	2	Paju, Jaakko	6		
Kärpijoki, Jari	3	Panula, Pertti	5		
Kärpijoki, Kaapo	3	Partanen, Lauri	7		

Aamutunnelmia Nuuksion kansallispuiston seudulta. © Juho Leppänen

den: etenkin pyyn, joidenkin harvalukuisten sorsalintujen sekä tikkojen kohdalla kannanarvio on varmastikin jonkin verran alakanttiin verrattuna tilanteeseen, jossa näiden alueiden tulokset olisi saatu mukaan arvioon. Yökuuntelu tehtiin 67 laskentaruudulla.

Laskentateho oli kuitenkin käytännössä parempi kuin miltä paperilla vaikuttaa ja kattavuudeltaan pääosin erinomaisella tasolla. Kehrääjien hyrinää kuunnellessa havaintoja tehtiin myös naapurialueiden puolelta: tynnessä suviyössä kehrääjän rukki voi kuulua maaston mukaan helposti 500–1000 metrin päähän. Lisäksi useille ruuduille mentiin muiden alueiden läpi, ja näin kerrytettiin havaintoja myös näiltä alueilta. Sekä kartoittajien että muiden järviylängön alueella liikkuneiden harrastajien Tiiraan ilmoittamien hajahavaintojen myötä saatiin hyvää täydennysaineistoa

etenkin pöllöistä, vesilinnuista ja pikkusiepon ja idänuunilinnun kaltaisista myöhään saapuvista hyönteissyöjistä.

Aineiston poiminta on mukavaa toimintaa

Kartoitettavista lajeista ilmoitettiin Tiiraan yhteensä noin 8500 havaintoriiviä siten, että linnun tarkka paikka maastossa tallennettiin. Tämän jälkeen havainnot poimittiin Tiirasta, vietiin paikkatieto-ohjelmaan ja tulkittiin laji, laskentaruutu ja suuralue (ks. kartta) kerrallaan. Tulkintayksikkö oli reviiri.

Margus Ellermaa vastasi metson revii-ritulkinnoista ja **Juho Leppänen** muista lajeista. Reviiritulkinnat ovat kauttaaltaan varovaisia ja konservatiivisia, ja lintujen liikkumista alueen sisällä ja vesistöjen välillä on pyritty huomioimaan mahdollisimman paljon yliarvion välttämiseksi. Samoin on pyritty huomioi-

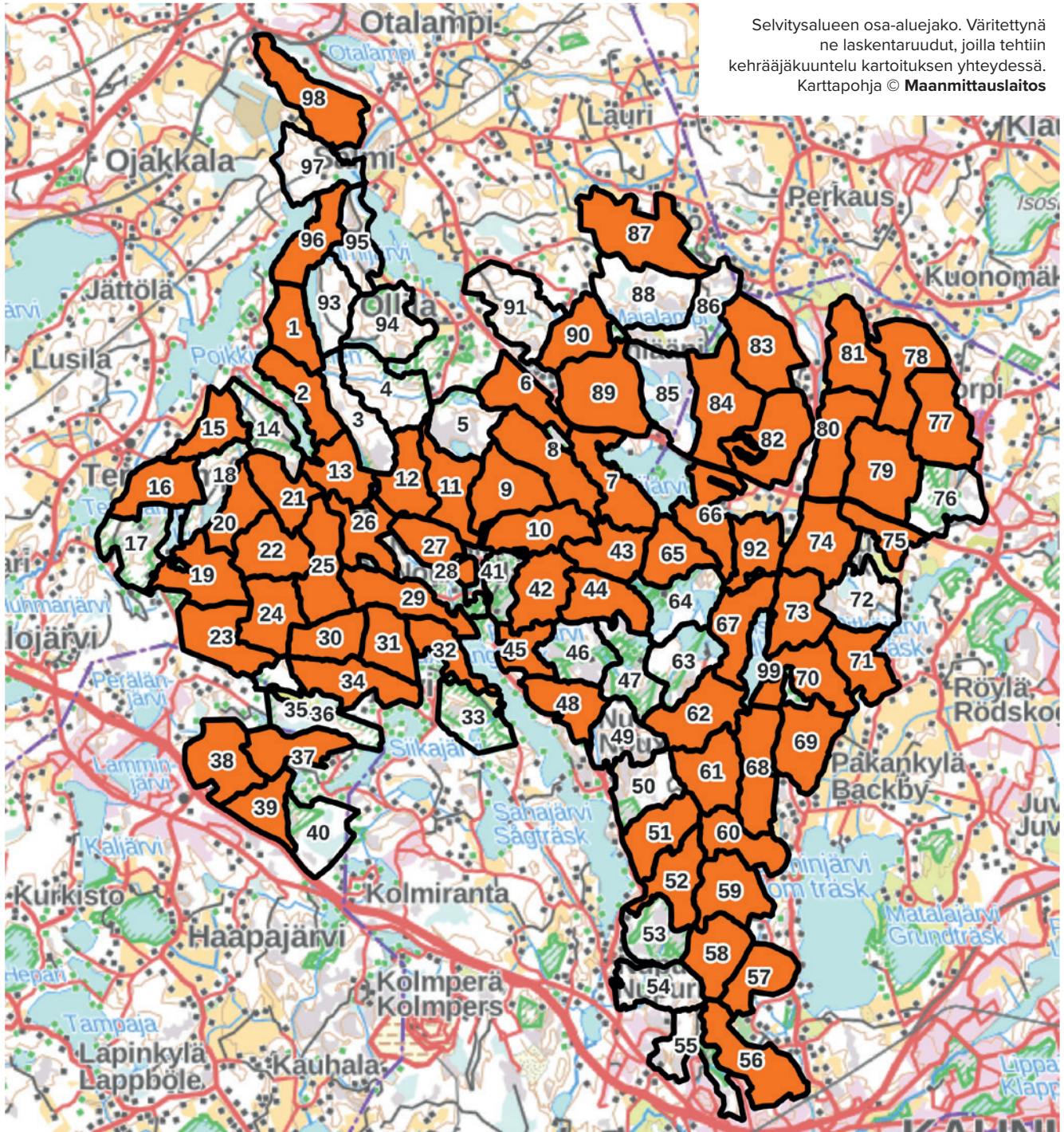
maan kunkin lajin tyypilliset muuttoajat, ajankohdat reviirille asettumiseen ja reviirikäyttäytyminen. Kartoittajien merkitsemät samanaikaishavainnot laulavista linnuista helpottivat revii-ritulkintaa esimerkiksi kulorastaan kaltaisilla laajalla alueella liikkuvilla lajeilla. Aina samanaikaishavaintoja ei kuitenkaan ollut. Tällöin ainoastaan kerran tietyllä alueella sopivaan aikaan havaittu tietyn lajin yksilö tulkittiin omalle reviirilleen, jos etäisyyttä saman lajin lähimpään seuraavaan reviiriin oli ennen poikasikaa *vähintään*

- 200 m – puukiipijä, peukaloinen, sirittäjä
- 300 m – hömötäinen, pyy
- 400 m – töyhtötäinen, peukaloinen, tiltalti, punatulkku
- 500 m – kulorastas, kehrääjä
- 1000 m – varpuspöllö, harmaapäätikka, pähkinähakki

Tapauskohtaisesti em. etäisyyksistä saatettiin esimerkiksi maiseman rakennepiirteiden vuoksi joustaa. Kaikilla lajeilla ei reviiriä tulkittu yhden havainnon perusteella, ellei kyseessä ollut pesähavainto tai selkeästi pesintään viittaava kiivas varoittelu ja hätäily. Tällaisia lajeja olivat mm. kanahaukka, palokärki, metsäviklo ja pyrstötäinen. Laskijoiden tekemiin arvioihin omien alueidensa revii-riääröstä tukeuduttiin myös useissa tapauksissa.

Kaakkurilla *Gavia stellata* laskettiin 25 reviiriä ja 13 pesintää. Käytännössä liki kaikilla sopivilla lautoilla, saarilla ja tuppaillo oli pesivä pari. © **Markku Huhta-Koivisto**

Vuoden 2025 IBA-kartoituksen tulokset esitetään tulostaulukoissa, joissa kun-kin lajin reviirimäärän ohella eritellään reviirien määrät suuralueittain. Maa- ja vesilinnut esitetään omissa taulukoissaan. Metson ja teeren sekä eräiden sorsalintujen kohdalla taulukoissa ilmoitetaan koiras- ja naaraslinnut erikseen. Jäljempänä artikkelissa käydään läpi kartoituksen antia suojelullisesti erityisen mielenkiintoisten ja tärkeiden lajiryhmien osalta ja vertaillaan tuloksia soveltuvilta osin vuoden 2015 kartoitustuloksiin. Tähdennettäköön, että nämä lukumäärävertailut eivät perustu tilastollisiin testeihin.

Läpimuuttajia, kiertelijöitä, talvehtijoita

Koskikaroja talvehti selvitysalueella ilmeisesti ainakin kahdella selkeästi erilisellä alueella: toisella paikalla yksi lintu havaittiin vielä maaliskuun lopussa, toiselta ei helmikuun jälkeen ollut havaintoa. Mahdollisista pesimälajeista *isokoskeloita* havaittiin kahdella alueella maalishuhtikuun vaihteessa, mutta nämä läpimuuttavat parit eivät jääneet alueelle pesimään. Epätodennäköisistä pesimälajeista *järripeipolla* todettiin tällä kertaa yksi reviiri: myöhäisen kevään jälkeen syrjäseuduille jäänyt yksinäinen

koiras lauloi ryystöään vielä 15.5. *Kaulushaikaroita* havaittiin sekä yömuutolla maalishuhtikuun vaihteessa että reviereilläään sumutorviaan puhaltellessa: moni laskija koki eksoottisen hetken, kun tyvenenä ja hiljaisena aamuna kaukaa puhkuvan haikaran ääni kantautui keskelle metsää. Tummasävyinen kumu kuului alueelle pääasiassa Poikkipuolaiselta ja muilta ulkopuolisilta vesistöiltä. Mahdollista on, että selvitysalueella oli yksittäinen kaulushaikarareviiri, mutta asiasta ei saatu riittävää varmuutta. Alueella kalasteli myös yksittäisiä *harmaahaikaroita*, mutta nämä lienevät tulleet

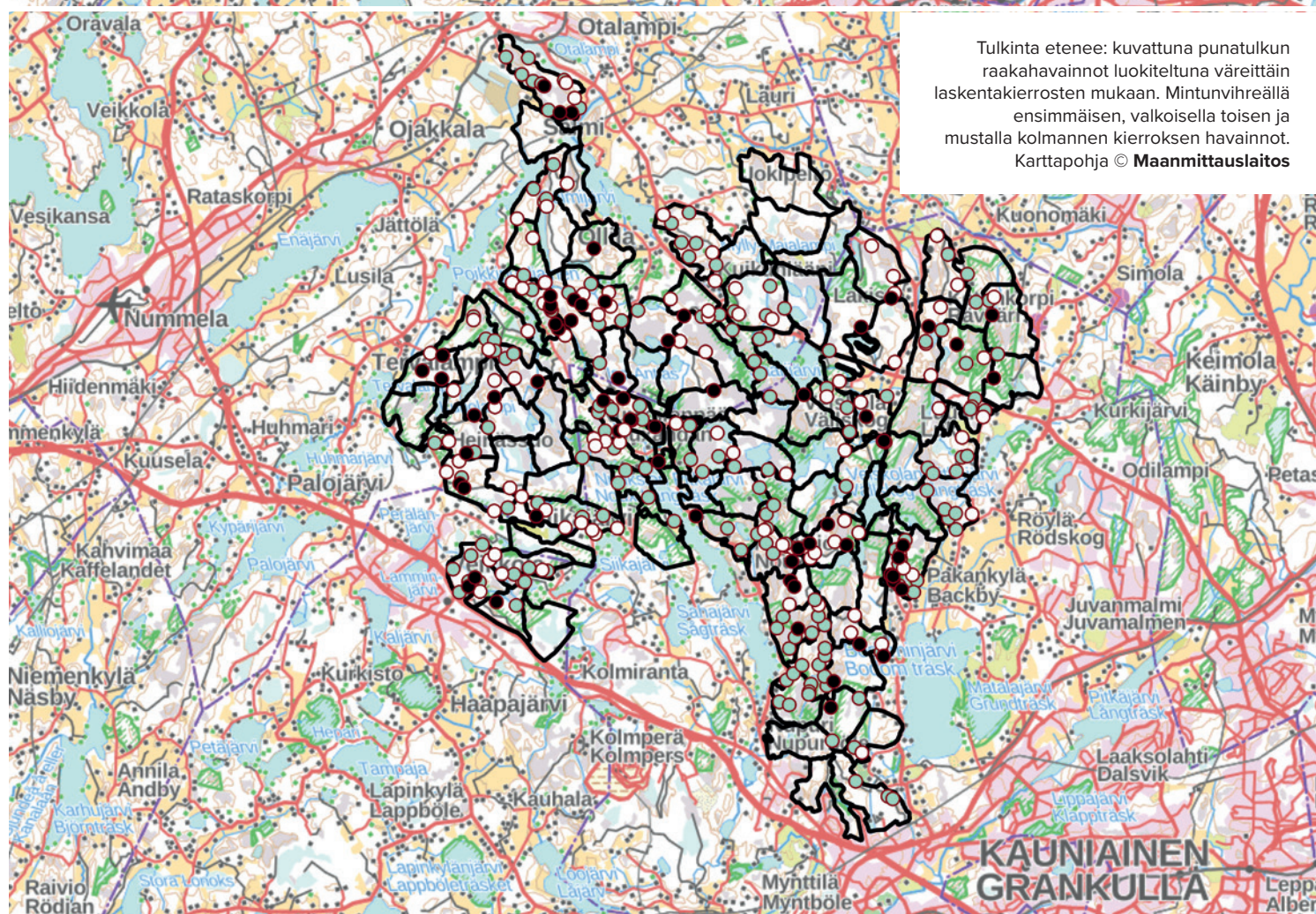
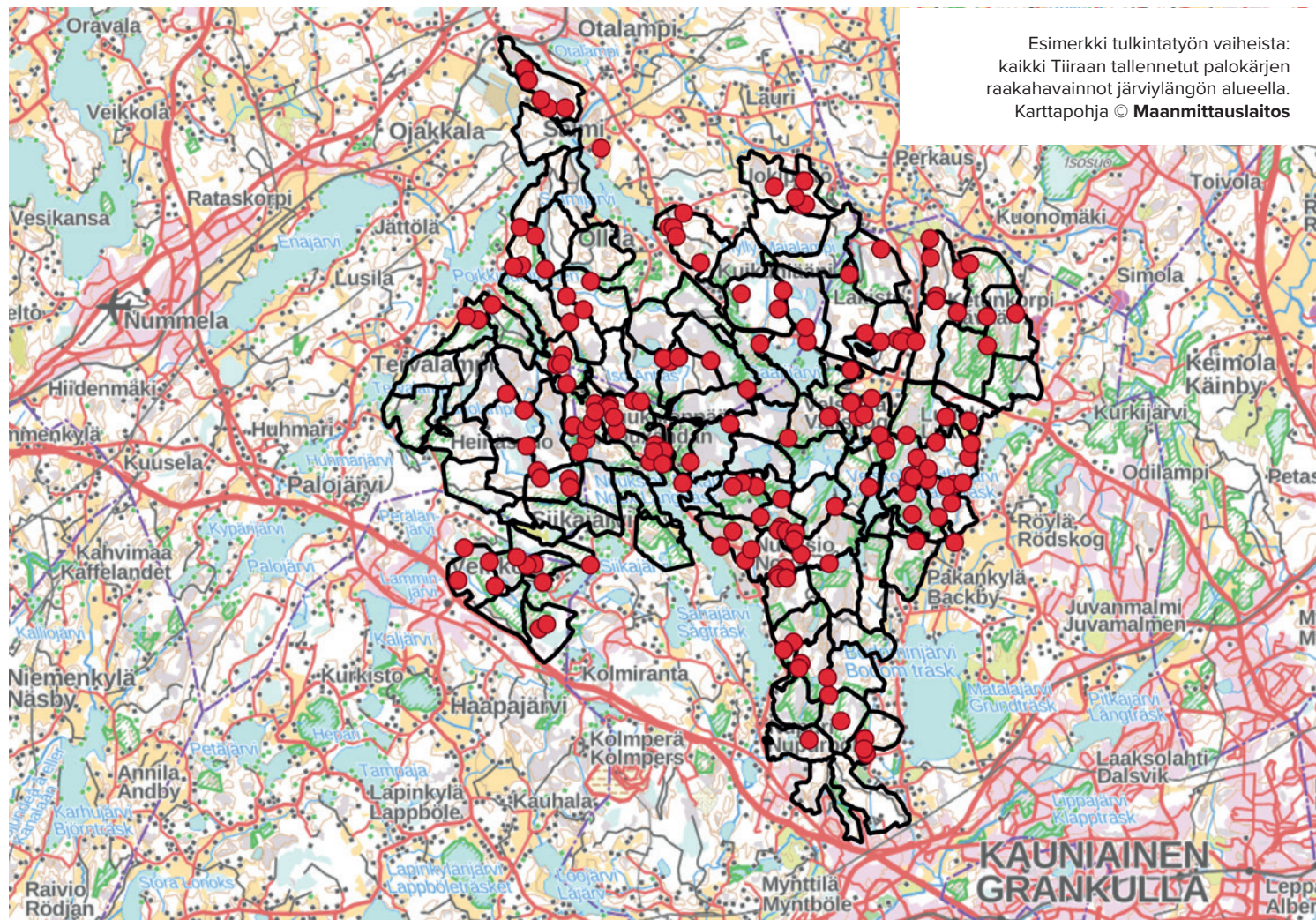
Nuuskion järviylängön vesilinnut vuonna 2025 eriteltynä suuralueittain. Taulukossa k=koiras, n=naaras.

	maa-ala, ha	11959	758	1642	916	816	2032	5795	
	aluekoodi	210983	210977	210978	210979	210980	210981	210982	
Laji		yhteensä	Salmi	Vaakkoi	Luukki	Velskola	Karjakaivo-Pirttimäki	Nuuskion kp	Huomioita
Laulujoutsen	cygcyg	12	0	2	1	2	2	5	3 varmaa pesintää, 1 poikuehavainto (4 pull), lisäksi reviiritömiä lintuja
Kanadanhanhi	bracan	22	0	3	0	0	2	17	Ainakin 10 pesintää, lisäksi reviiritömiä lintuja
Sinisorsa	anapla	89k54n	2k1n	16k6n	3k3n	6k4n	8k4n	54k36n	4 poikuehavaintoa (yht. 10 pull, 1 pm), lisäksi 17 reviiritöntä ♂
Haapana	marpen	16k14n	1k1n	2k1n	1k1n	1k1n	2k2n	9k8n	
Tavi	anacre	46k30n	1k1n	6k4n	0	1k1n	5k4n	35k20n	1 poikuehavainto (7 pull)
Tukkasotka	aytful	3k2n	0	2k2n	0	0	0	1k	
Telkkä	buccla	81k74n	6k4n	15k12n	6k6n	1k1n	7k7n	46k44n	12 poikuetta, lisäksi 20 reviiritöntä lintua
Isokoskelo	mermer	0	0	0	0	0	0	0	
Tukkakoskelo	merser	0	0	0	0	0	0	0	
Kaakkuri	gavste	25	0	2	4	0	2	17	Ainakin 13 pesintää, lisäksi reviiritömiä kiertelijöitä
Kuikka	gavarc	10	1	1	0	0	1	7	Yksi pesintä, lisäksi n. 20 reviiritöntä lintua.
Mustakurkku-uikku	podaur	3	0	0	0	0	3	0	Kolme paria samalla lammella
Silkkiuikku	podcri	0	0	0	0	0	0	0	
Kaulushaikara	botste	0	0	0	0	0	0	0	Reviirit laskenta-alueen ulkopuolella
Harmaahaikara	ardcin	0	0	0	0	0	0	0	Pari ruokailijaa alueen järvillä, reviirit alueen ulkopuolella
Nokikana	fulatr	2	0	0	0	0	2	0	Ainakin yksi pesintä
Naurulokki	chrrid	0	0	0	0	0	0	0	
Kalalokki	larcen	24	0	4	0	0	0	20	Neljä pesimälampea/-järveä
Harmaalokki	lararg	0	0	0	0	0	0	0	
Selkälokki	larfus	0	0	0	0	0	0	0	
Räyskä	hydcas	0	0	0	0	0	0	0	
Kalatiira	stehir	22	0	18	0	0	0	4	2–3 pesimälampea

kauempaa. Läpimuuttajista alueella havaittiin pohjoiseen matkannut *lapin-sirkku* maaliskuussa, pontevasti klopu-tellut *jänkäkurppa* huhtikuun alkupuoliskolla, *kuovi* niin ikään huhtikuussa ja pari vaisua sarjaa sumussa surissut, mat-kaansa alueen ulkopuolelle jatkaneeksi tulkittu *pensassirkkalintu* aivan kesäkuun alussa. Eräs laskija havaitsi kesäkuun alussa *haarahaukan*. Nisäkkäistä mainit-takoon *hirvien*, *mäyrien* ja *saukon* ohella eräs huhtikuinen aamu, jolloin muudan onnekas laskija löysi itsensä usvaiselta suolammelta kasvokkain vastarannalla seisoskelleen *ilveksen* kanssa!

Voimakkaasti taantunut **helmipöllö** *Aegolius funereus* sinnittelee vielä yhden reviirin voimin. Viitteitä pesinnästä ei ole.
© Markku Huhta-Koivisto

Nuuskion järviylängön maalinuston esiintyminen vuonna 2025 eriteltynä suuralueittain. Plussalla (+) merkittynä ne lajit, jotka esiintyivät alueella, mutta joiden runsautta ei selvitetty. Plussa merkitty ainoastaan yhteensä-sarakkeeseen, mikäli lajia ei tavattu kaikilla suuralueilla.

	maa-ala, ha	11959	758	1642	916	816	2032	5795	
	aluekoodi	210983	210977	210978	210979	210980	210981	210982	
Laji		yhteensä	Salmi	Vaakkoi	Luukki	Velskola	Karjakaivo-Pirttimäki	Nuuskion kp	Huomioita
Pyy	tetbon	180	8	19	19	14	30	90	
Teeri, n	lyrtet, ♀	39	0	14	0	2	3	20	
Teeri, k	lyrtet, ♂	106	1	27	0	5	2	71	
Metso, n	teturo, ♀	25	3	4	2	3	4	9	
Metso, k	teturo, ♂	27	3	3	2	2	4	13	
Fasaani	phacol	2	0	0	0	0	2	0	
Ruisrääkkä	crecre	2	0	0	0	2	0	0	
Sääksi	panhal	1	0	0	0	0	0	1	
Merikotka	halalb	0	0	0	0	0	0	0	Nuoria kierteleviä lintuja keväällä
Hiirihaukka	butbut	0	0	0	0	0	0	0	
Mehiläishaukka	perapi	2	0	0	0	0	0	2	
Varpushaukka	accnis	5	0	1	1	0	2	1	1 pesälöytö
Kanahaukka	astgen	9	0	1	0	0	4	4	2 pesälöytöä, ainakin 1 pm
Tuulihaukka	faltin	0	0	0	0	0	0	0	Naaraslintu saalisteli alueella, mutta ei reviiriä
Nuolihaukka	falsub	1	0	0	0	0	0	1	
Luhtahuitti	porpor	0	0	0	0	0	0	0	
Kurki	grugru	12	2	0	0	0	0	10	Ainakin 1 poikue havaittiin
Töyhtöhyppä	vanvan	2	0	0	0	1	0	1	Ainakin 1 pesintä
Metsäviklo	trioch	62	4	7	4	3	10	34	
Rantasipi	acthyp	31	2	5	2	2	4	16	
Kuovi	numarq	0	0	0	0	0	0	0	Laulava ♂ alueella 24.4., tulkittu muuttavaksi
Lehtokurppa	scorus	80	4	10	5	12	13	36	Noin neljäsosalla alueita ei tehty yökuuntelua
Taivaanvuohi	galgal	5	0	1	0	1	0	3	
Uuttukyyhky	coloen	11	0	1	1	0	4	5	Lisäksi alueen SW-osassa ainakin 1 reviiri, jota ei nyt löydetty
Sepelkyyhky	colpal	+	+	+	+	+	+	+	
Käki	cuccan	82	4	11	9	4	12	42	
Huuhkaja	bubbub	1	0	0	0	0	0	1	
Viirupöllö	strura	4	0	0	0	1	0	3	Ainakin yksi pesivä pari
Helmipöllö	aegfun	1	0	0	0	0	0	1	Ei viitteitä pesinnästä
Varpuspöllö	glapas	12	1	0	2	0	1	8	
Sarvipöllö	asiotu	0	0	0	0	0	0	0	
Lehtopöllö	stralu	17	0	1	3	2	2	9	
Kehraäjä	capeur	66	2	16	3	5	8	32	Noin neljäsosalla alueita ei tehty yökuuntelua
Tervapääsky	apuapu	5	0	3	0	0	0	2	Ainakin kolme koloissa pesivää paria
Palokärki	drymar	43	1	5	3	6	5	23	
Harmaapäätikka	piccan	21	1	1	2	1	4	12	
Käpytikka	denmaj	+	+	+	+	+	+	+	
Valkoselkätikka	denleu	0	0	0	0	0	0	0	Yksi ♂ läpikulkumatkalla kesäkuussa
Pohjantikka	pictri	18	0	0	3	0	3	12	Ainakin kolme onnistunutta pesintää
Pikkutikka	denmin	10	1	0	2	0	0	7	
Käenpiika	jyntor	3	0	0	0	1	0	2	
Kiuru	alaarv	3	0	0	0	2	0	1	
Kangaskiuru	lularb	6	0	1	0	0	2	3	
Haarapääsky	hirrus	5	0	0	0	0	0	5	
Niittykirvinen	antpra	0	0	0	0	0	0	0	
Metsäkirvinen	anttri	+	+	+	+	+	+	+	
Västäräkki	motalb	16	0	3	0	1	1	11	
Keltävästäräkki	motfla	0	0	0	0	0	0	0	
Koskikara	cincin	0	0	0	0	0	0	0	Talvehtijoita ainakin 2 paikassa (mahd. 3)
Rautiainen	prumod	+	+	+	+	+	+	+	

Punarinta	erirub	+							
Satakieli	luslus	3	2	0	0	0	0	1	
Leppälintu	phopho	53	0	0	4	0	7	42	
Pensastasku	saxrub	1	0	0	0	1	0	0	
Laulurastas	turphi	+							
Punakylkirastas	turili	+							
Kulorastas	turvis	203	7	31	20	18	23	104	
Räkättirastas	turpil	+							
Mustarastas	turmer	+	+	+	+	+	+	+	
Lehtokerttu	sylbor	+							
Mustapääkerttu	sylatr	+	+	+	+	+	+	+	
Hernekerttu	sylcur	+	+	+	+	+	+	+	
Pensaskerttu	sylcom	+							
Ruokokerttunen	acrsch	4	2	0	0	0	0	2	
Rytikerttunen	acrscl	0	0	0	0	0	0	0	
Luhkakerttunen	acrpal	0	0	0	0	0	0	0	
Viitakerttunen	acrdum	1	0	0	0	1	0	0	
Pajulintu	phylus	+							
Sirittäjä	physib	107	3	11	13	4	28	48	
Tiltalti	phycol	161	13	28	8	13	33	66	
Idänuunilintu	phydes	13	0	0	2	0	9	2	
Hippiäinen	regreg	+	+	+	+	+	+	+	
Tulipäähippiäinen	regign	2	0	0	0	0	0	2	
Peukaloinen	trotro	298	20	26	31	21	56	144	
Harmaasieppo	musstr	+							
Pikkusieppo	ficpar	39	0	1	9	1	8	20	
Kirjosieppo	fichyp	+	+	+	+	+	+	+	
Talitiainen	parmaj	+	+	+	+	+	+	+	
Sinitiainen	cyacae	+	+	+	+	+	+	+	
Hömötiainen	poemon	197	4	25	11	12	23	122	Ainakin kolme poikuehavaintoa
Töyhtötiainen	lopcri	239	6	28	16	16	36	137	17 poikuehavaintoa
Kuusitiainen	perate	347	21	33	37	32	65	159	
Pyrstötiainen	aegcau	12	1	0	1	2	2	6	Ainakin kolme poikuehavaintoa
Puukiiپیچا	cerfam	381	27	23	46	37	69	179	
Isolepinkäinen	lanexc	0	0	0	0	0	0	0	
Pikkulepinkäinen	lancol	3	1	0	0	1	0	1	
Närhi	gargla	+	+	+	+	+	+	+	
Pähkinähakki	nuccar	16	0	1	0	1	9	5	
Varis	corone	+							
Korppi	corrax	14	0	2	1	1	4	6	
Kottarainen	stuvul	1	1	0	0	0	0	0	
Kuhankeittäjä	oriori	0	0	0	0	0	0	0	Yksi laulava ♂ kerran kesäkuun alussa, ei jäänyt alueelle
Pikkusarpunen	pasmon	1	0	0	0	0	1	0	
Peippo	fricoe	+	+	+	+	+	+	+	
Järriپیچا	frimon	1	0	0	0	0	0	1	
Tikli	carcar	5	0	0	1	1	0	3	
Vihersarpunen	spispi	+							
Punatulkkku	pyrpyr	152	13	15	16	8	32	68	
Nokkasarpunen	coccoc	4	0	0	0	0	3	1	
Pikkukäپیچا	loxcur	+	+	+	+	+	+	+	Lisäksi 7 alueella loxsp-havaintoja
Isokäپیچا	loxpyt	25	1	5	2	2	5	10	
Kirjosiپیچا	loxleu	0	0	0	0	0	0	0	
Punavarpunen	carery	3	0	0	0	0	1	2	
Pajusirkku	embsch	6	1	0	0	2	1	2	
Pohjansirkku	embrus	0	0	0	0	0	0	0	
Keltasirkku	embcit	+							

Metson Tetrao urogallus kanta on pysytellyt vakaana. Tutkimusalueella asusteli arvion mukaan ainakin 27 metsokukkoa ja 25 kanaa eli koppeloa. Myös yksi maastopoikue havaittiin.
© Markku Huhta-Koivisto

Vesiäisten Nuuksio

Yleinen trendi isojen vesilintujen menestyksestä näkyy myös Nuuksiossa. *Laulujoutsenen* reviierejä löytyi tänä vuonna 12, kun niitä vuonna 2015 oli selvitysalueella 9. Pesimäkannan suhteen muutos ei ole ollut yhtä suuri: varmoja pesintöjä löydettiin kolme (kaksi Karjakaivolla ja yksi Velskolan pitkäjärvellä), mutta ainoastaan yksi poikuehavainto tehtiin. Poikasien tuottavien reviirien määrä on siis pysynyt samana kuin vuosina 2007 ja 2015, ja todennäköistä on, että Nuuksion karut järvet eivät edelleenkään tarjoa laulujoutsenelle riittävästi ravintoa pesintää ajatellen. Valtaosa alueen joutsenpareista ei yritä pesintää, vaan parit tuntuisivat kärkevyyden parempien reviirien vapautumista. Reviiirilintujen lisäksi alueella havaittiin kolme reviirittöntä joutsenta, jotka ilmeisesti poistuivat touko-kesäkuun vaihteessa. Nuuksion laulujoutsenkannaksi arvioitiin 27 yksilöä, eli kanta on pysynyt kutakuinkin samana (viimeksi eli 2015 n. 25).

Kanadanhanhi kuuluu alueen menestyjiin. Reviierejä tulkittiin 22 (viimeksi 17) ja pesintöjä 10, joiden lisäksi alueella liikkui jonkin verran reviirittömiä lintuja. Nuuksion vesistöt tuntuvat sopivan lajille, ja kanadanhanhi myös hieman aiemmin pesivänä mielellään hyödyntää

kaakkuria varten rakennettuja pesimälauttoja. Reviirittömät linnut viipyilevät ilmeisesti alueen itäpuolen pelloilla ja Bodominjärven ympäristössä.

Sinisorsa, *telkkä* ja *tavi* pitivät pintansa alueen runsaimpina sorsina, ja kunkin lajin havaitut määrät noudattelivat suorastaan häkellyttävän tarkasti vuoden 2015 lukuja. Koiraita havaittiin selvästi enemmän, mutta taulukossa esitetyt luvut eivät välttämättä täysin kuvasta todellista sukupuolijakaumaa naaraiden vaikeamman havaittavuuden vuoksi. *Haapana* sen sijaan tuotti ilahduttavan yllätyksen: lintuja havaittiin 17 reviiirillä, kun edellisessä kartoituksessa reviierejä oli 12. Sorsapoikueita havaittiin telkällä 12, sinisorsalla 4 ja tavilla 1.

Sopivien pesäpaikkojen puute rajoittaa sekä *kaakkurin* että *kuikan* pesimäkantaa Nuuksiossa. Kaakkurille rakennettujen pesimälauttojen ansiosta Nuuksiossa on muodostunut yksi Etelä-Suomen edustavimmista kaakkurikeskittymistä, ja linnusta on syystäkin tullut eräs alueen tunnuksista. Tällä hetkellä kaikki sopivat pesäpaikat ovat varattuja: kaakkurireviierejä todettiin 25 ja pesintöjä vähintään 13, eli käytännössä liki kaikilla sopivilla lautoilla, saarilla ja tuppailloilla oli pesivä pari. Neljä poikuetta havaittiin. Nuuksion kansal-

lispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman päivitystyön lausuntoversiossa vuonna 2023 ehdotettiin eräänä toimenpiteenä uusien tekopesien rakentamista kaakkurille ja nykyisten tekopesien kunnossapitoa. Tämä mitä todennäköisimmin vahvistaisi pesimäkantaa. Tätä artikkelia kirjoitettaessa suunnitelma on yhä hyväksyttävänä ympäristöministeriössä, ja toivon mukaan uusien tekopesien rakentaminen pääsee lähivuosien aikana käyntiin. Kaakkurit käyttivät ruokailuun säännöllisesti liki kaikkia vähänkään suurempia vesistöjä.

Kuikka on karujen järvien lintu, jolla sinänsä olisi potentiaalia menestyä Nuuksion seudulla nykyistä paremmin. Reviierejä todettiin 10, mutta pesintä vain yhdellä reviiirillä. Valtaosalla järvistä ei ole kuikalle sopivia pesimäsaa-ria. Kuikan tilanne on siis sikäli samankaltainen kuin laulujoutsenella, että merkittävä osa reviiirilinnuista ei yritä pesiä, vaan pitää vain reviiiriä hallussaan tai kärkevyyden paremman reviiirin vapautumista. Reviirittömiä lintuja havaittiin noin 20.

Muista vesilinnuista yhdellä lamella havaittiin kolme paria *mustakurkku-uikkua* sekä uutena ja ilahduttavana lajina kaksi paria *nokikanoja*. Aina-kin toinen nokikanapari pesi alueella.

Kanalintujen tilanteesta

Pyy on piilotteleva ja hyvin hankalasti havaittava laji, jonka monesti huomaa koiraan huhti-toukokuista reviiirivihelte-lyä useammin lähinnä sattumanvaraisesti (esim. Koskimies 2021). Pyytä havaittiin nyt 180 reviiirillä, kun vuonna 2015 reviiirejä todettiin 224. Kannan tosiasiallinen koko lienee jonkin verran korkeampi sekä hankalan havaittavuuden vuoksi että siksi, että osa nyt ilmoittamatta jätetyistä alueista on hyvin otollista elinympäristöä lajille.

Teeren soitimelle suotuisimpia avoimia alueita on Nuuksiossa vähän, ja laji soi liki kaikkien harvojen avosoiden ohella puisilla soilla, avohakkuilla ja kankailla. Yksittäisiä pulisevia kukkoja tai pieniä soitimia havaittiin useita, mutta alueelta erottui 5–6 suurempaa soidinkeskittymää. Karjakaivon ja Luukin alueella sekä lähellä asutusta teeret ovat harvassa. Koiraslinnut ovat selkeästi naaraita helpompia havaita, joten havaittujen lintujen määrä ei välttämättä teerenkään kohdalla kerro täyttätotuutta sukupuolijakaumasta. Teerikukkoja havaittiin 106 ja kanoja 39, ja yksi pesälöytökin tehtiin.

Petoja edelleen kitsaasi

Selvitysalueen runsaslukuisin päiväpetolintu oli tälläkin kertaa odotetusti *kanahaukka*, jolta tulkittiin alueelta 9 reviiiriä ja löydettiin kaksi pesää. *Varpus-haukan* reviiirejä todettiin 5 (ml. yksi pesälöytö), *nuolihaukka* havaittiin yhdellä reviiirillä alueen reunamilla ja *sääksipari* yhdellä reviiirillä. Sääksen pitkäaikainen pesä oli kuitenkin mitä ilmeisimmin pudonnut, eikä siksi tänä vuonna käytössä. Päivitetystä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotetaan tekopesien rakentamista myös petolinnuille. Tämä auttaisi lisäämään pesimämahdollisuuksia selvitysalueella. *Mehiläishaukalla* todettiin kaksi reviiiriä järviylängön sisäosissa.

Myyränpurijoilla oli tällä kertaa hie-
man parempi vuosi kuin edellisellä kier-
roksella. Luonnonvarakeskuksen seu-
rantajulkistuksen mukaan myyräkannat
runsastuivat syksyllä 2024 etelärannikon
läheisyydessä, mutta kesään 2025 kan-
nat olivat niukkoja. Ilmeisesti myyriä
kuitenkin riitti sen verran, että *viirupöllö*
(4 reviiiriä) pesi alueella ja *tuulihaukka*
nähtiin alueen pelloilla saalistelemassa.
Reviirin ydin kuitenkin tulkittiin selvitys-

© Markku Huhta-Koivisto

METSO NUUKSION JÄRVIYLÄNGÖLLÄ VUONNA 2025

Margus Ellermaa

Vuonna 2025 Tringa toteutti Nuuksion järviylängön linnustokartoitukset edellisen, vuoden 2015 kartoituksen toisintona. Kyseessä oli 3–4 käyntikerran yleiskartoitus, jossa selvitettiin huomionarvoisen lintulajiston esiintymistä alueella. Tutkimusmenetelmää ei siis ollut räätälöity yksittäisen lajin mahdollisimman tarkan kannanarvion tekemiseen, vaan se oli kompromissi kustannustehon nimissä.

Laskennat painottuivat metson kannalta varsin otolliseen soimisaikaan ja lajin aktiivisen soimiskauden aikana maaliskuun lopulta toukokuun puoleenväliin tehtiin tutkimuskäynti monella osa-alueella kahdesti, joillakin kolmasti. Koska metson lajityypilliset jätökset ovat näkyviä ja säilyvät pitkään, elinpiireistä kertyi runsaasti myös epäsuoria havaintoja. Varsinaisia soidinkartoituksia ei kuitenkaan juuri tehty, minkä vuoksi kannanarvio on oletettavasti konservatiivinen. Menetelmä oli kuitenkin samanlainen kuin vuoden 2015 kartoituksissa.

Melko suurella varmuudella tutkimus-
alueella asusteli ainakin 27 kukkoa (Tosin
yksi löytyi kuolleena) ja 25 kanaa eli
koppeloja. Myös yksi maastopoikue havai-
ttiin. Kannanarvio on sikäli melkein sama
kuin vuoden 2015 kannanarvio (23 kukkoa
ja 27 kanaa). Kaikki 10 soidinaluetta olivat
säilyneet – luku käsittää myös alueet, jossa
ei välttämättä ollut yhtä kukkoa enempää
soimassa.

Soidinalueet eli kukkojen pariutumis-

aikaiset reviiirikesittymät (100–300 heh-
taarin alueita) olivat pitkälti samoilla paikoilla
kuin v. 2015 – useimmat tarkalleen. Muu-
tama 500–1000 metrin siirtymä oli havait-
tavissa. Soidinalueet kattoivat noin nel-
jäsosan Nuuksion järviylängöstä.

Metson soitimet voidaan jakaa passiivi-
visiin ja aktiivisiin. Passiivisia ovat 1–2
kukon soitimet, joilla kanat vierailevat
yksitellen tai yksittäinen kana saattaa
oleilla pysyvästi kukon reviiirillä. Tällaisilla
alueilla voi olla hyvin vaikea edes löytää
lintuja, koska ne eivät useinkaan vaivaudu
laskeutumaan puista alas. Tällaiset soitimet
ovat melkein kaikki järviylängön reunoilla.

Vahvimpien palvelurakenteiden ja
isojen maanteiden läheisyyttä selvästi
vältetään soimiskaudella. Myöskään eri-
laiset 2500 metriä kapeammat metsäman-
tereiden ulokkeet eivät ole soidinkäytössä.
Aktiiviset soitimet, joita alueella on neljä,
ovat kaikki järviylängön sisimmissä osissa.
Koppeloiden pesimäaikaaiset elinpiirit
jakautuvat jonkin verran laajemmalle
alueelle kuin kukkojen, mutta koppelotkin
välttävät jonkin verran metsäalueiden
reunoja.

Soimiskauden jälkeen, noin toukokuun
viimeisestä viikosta alkaen kukot levittä-
tyivät taas laajemmalle alueelle ja metsä-
mantereiden reuna-alueet ja kapeahkotkin
lonkerot tulivat laajemmin käyttöön.
Yksittäistapauksissa kukot siirtyivät yli
kolmekin kilometriä soidinalueelta kesä-
reviirille.

Ruisrääkällä *Crex crex* oli Uudellamaalla paras vuosi sitten huippukesän 2020. Kartoituksessa lajilta todettiin kaksi reviiriä Velskolan pelloilla. © **Markku Huhta-Koivisto**

alueen ulkopuolelle. *Hiirihaukalla* ei todettu reviiriä. Voimakkaasti taantunut *helmipöllö* sinnittelee vielä yhden reviirin voimin, mutta mitään viitteitä pesinnästä ei ole. BirdLifen vuoden linnulla *huuhkajalla* todettiin niin ikään yksi reviiri. *Varpuspöllöjä* (12 reviiriä) ja *lehtopöllöjä* (jopa 17 reviiriä) sen sijaan havaittiin runsaasti. Lehtopöllö on runsastunut erityisesti alueen reunoilla ja asutuksen läheisyydessä, ja moni pari tuntui pesivän niukasti selvitysalueen ulkopuolella. Erillisiä pöllökuunteluita tehtiin parhaaseen soidinaikaan ennen varsinaisten laskentakierrosten alkua muutamia, ja lisäksi etenkin metsämaantereen sisäosissa pesivien lajien osalta saatiin hajahavainnoista jonkin verran täydennystä. Useiden pöllöjen kohdalla arviot ovat kuitenkin varmasti jonkin verran alakanttiin, ja tarkkuuden parantaminen edellyttäisi laajamittaista soidinkuuntelua myös kauempana tieverkostosta.

Runsastuneet, vakaat ja taantuneet varpuslinnut

Tulipäähippiäinen on ilmastonmuutoksen hyötyjä ja nopeasti runsastunut laji, jota on jo kotvan varrottu liittyväksi Nuuksion järviylängön linnustoon. Männä kesänä odotus päättyi, kun **Andreas Uppstu** löysi Nuuksion ensimmäisen ja vajaata viikkoa myöhemmin

Tomi Renberg toisen tulipään, molemmat kansallispuiston alueelta. Pesintää ei vielä saatu varmistettua, mutta laji lienee todennäköinen pesimälaji alueella viimeistään lähitulevaisuudessa.

Voimakkaaimmin runsastuneita varpuslintuja alueella olivat *peukalo* 298 reviirillä (viimeksi 243), *kuusitiainen* 347 reviirillä (290) sekä *tiltaltti* 161 reviirillä (107). Kasvua oli nähtävissä myös *isokäpylinnalla* (25, viimeksi 20) sekä *punatulokalla* (152, viimeksi 134). Peukaloisella ja tiltallilla yleinen kannankehitys on ollut ja on hyvin voimakkaasti nousujohteista sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, isokäpylinnalla ja punatulokalla kannan voimakas runsastuminen painottuu lyhyelle aikavälille (Lehikoinen ym. 2025 sekä SYKE 2025), ja näiden lajien runsas esiintyminen laskennoissa oli odotettavissa. Isokäpylinnun pesinnät vaikuttivat aineiston perusteella sujuneen hyvin, ja 15 yksilön vaellusparvia havaittiin alueella vielä kesäkuun alussa. Lajilleen määrittämättömiä käpylintuja ilmoitettiin 7 ruudulta, joten isokäpylintujen kanta voi todellisuudessa olla hivenen suurempikin. Kuusitiainen oli jälleen verraten harvalukuinen laajoilla mäntyvaltaisilla kallioalueilla, mutta laji oli hyvin, hyvin runsas kuusivaltaisilla alueilla (tiheimmillään jopa 11 reviiriä

laskentaruudulla). Vuoden 2023 ennätysellisen vaelluksen jälkeen kuusitiaisia on tavattu muuallakin Uudellamaalla selvästi enemmän kuin vaellusta edeltäneinä vuosina.

Muiden metsätiäisten kannat olivat pysyneet suhteellisen vakaina tai jopa kasvaneet, vaikka esiintymisessä oli paljon vaihtelua selvitysalueen sisällä. *Hömötiaisia* todettiin 197 reviiriä (viimeksi 198) ja *töyhtötiaisia* ilahduttavasti 239 (197). Hömötiaisia oli huomattavasti edelliskierrosta vähemmän Salmen, Luukin ja Karjakaivon suuralueilla, mutta vastaavasti reviirien määrä Vaakoissa ja Nuuksion kansallispuistonseudulla kasvoi. Töyhtötiäisellä erot eivät olleet yhtä suuria. Hömötiaisella havaittiin 3 ja töyhtötiäisellä peräti 17 maasto-poikuetta. Monilla laskentaruuduilla myös järviylängön sisäosissa lajit olivat kuitenkin hyvin vähissä. Vaikuttaa siltä, että Nuuksion järviylängö muodostaa edelleen erittäin tärkeän alueen Uudellamaalla kovin harvalukiseksi käyväälle hömötiaiselle. *Pyrstötiaisia* havaittiin 12 reviirin verran.

Hyönteissyöjien osalta *pikkusiepon* (39 reviiriä, viimeksi 34) ja *leppälinnun* (53, viimeksi 51) kannat olivat järviylängön alueella vakaat. Sen sijaan *idänuunilintu* ja etenkin *sirittäjä* putosivat huomattavasti: siinä missä idänuunilintuja

NUUKSION MAANKÄYTTÖ JA TULEVAISUUS

Tringan IBA-kartoitus vuonna 2025 kattoi Nuuksion järviylängön alueen kokonaisuudessaan lukuun ottamatta Saarijärveä ja reunojen suuria vesistöjä sekä Histan alueen kaltaisia asutuskeskuksia ja isompia kyliä. Selvitysalueesta suojeltua aluetta oli noin puolet. Tästä valtaosan (noin 5380 ha) muodostaa Nuuksion kansallispuiston alue, jonka lisäksi yksityisiä luonnonsuojelualueita on n. 896 ha. Valtaosa yksityisistä suojelualueista on perustettu Espoon tai Helsingin omistamalle maalle. Näistä alueista suurimpia ovat Luukin luonnonsuojelualue (n. 139 ha) Luukin metsäalueilla sekä Ryssänkallio–Isosuon luonnonsuojelualue (107,8 ha) Karjakaivon–Pirttimäen metsäalueilla. Yli 70 hehtaarin yksityisiä suojelualueita on lisäksi Karjakaivossa ja Velskolassa. Sellaisista vielä suojelemattomista alueista, joille on maakuntakaavassa osoitettu suojeluvaraus, pinta-alaltaan suurin on muutaman kymmenen hehtaarin Vaakkoin luonnonsuojelualue Vihdin kunnan puolella Vaakkoissa. Maakuntakaavan Vaakkoin suojelualueen Espoon puoleinen osa (n. 62 ha) on suojeltu.

Vuoden 2022 loppupuolella Helsingin kaupunki selvitti yhdessä Metsähallituksen kanssa mahdollisuutta liittää kaupungin järviylängöllä omistamia virkistysalueita osittain tai kokonaan osaksi kansallispuistoa. Hanke ei kuitenkaan ole toistaiseksi edennyt poliittisista syistä, sillä Petteri Orpon hallitus on kohdistanut huomattavia leikkauksia Metsähallituksen Luontopalveluihin. Tämän vuoksi Metsähallituksella ei tällä hetkellä ole varoja ehdotettujen uusien liitosalueiden siirto- ja ylläpitokustannuksiin. Jäissä olevan hankkeen eteneminen edesauttaisi esimerkiksi hömö- ja töyhtötaisen, metson ja pyyn menestystä Nuuksion alueella laajentamalla suojeltua pinta-alaa ja turvaamalla entistä laajemman yhtenäisen metsämantereen säilymistä järviylängöllä.

Länsirata-hanke kasaa osaltaan maankäytöllisiä tummia kumpupilviä järviylängön metsämantereen taivaanrantaan. Kolmirannan ja Veikkolan kautta kulkevaksi suunniteltu raideyhteys pirstoisi toteutuessaan sekä kansallispuiston että järviylängön tärkeän lintualueen lounaisia osia ja tulisi hyvin todennäköisesti vaikuttamaan heikentävästi erityisesti järviylängön metsopopulaatioon.

Kehrääjä *Caprimulgus europaeus* on onnistunut levittäytymään järviylängöllä sellaisiinkin metsiin, jotka vielä kymmenen vuotta sitten olivat kehrääjätiheydeltään Uudenmaan alhaisimpia metsäalueita. © **Markku Huhta-Koivisto**

© Susanna Viukari

oli vuonna 2015 23 reviirillä, havaittiin selvitysalueelta nyt vain 13 reviiriä. Sirttäjän vastaavat luvut ovat vielä dramaattisemmat. Vuonna 2015 ennätyksellisen runsaana (274 reviiriä) esiintyneeltä lajilta todettiin nyt vain 107 reviiriä. Sirttäjän pesimäkannat ovat pudonneet voimakkaasti koko Euroopassa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä (PECBMS 2024, SYKE 2025), ja vähene-
misen syiden uumoillaan liittyvän muutoksiin talvehtimis- ja levähdysalueilla. Nähtäväksi jää, miltä lajin levinneisyys näyttää valmistuvassa neljännessä lintu-atlaksessa. Idänuunilinnun kannat ovat vaihdelleet voimakkaasti eri vuosina (Lehikoinen & Väisänen 2023). Kum-
mankaan lajin kohdalla tulokset eivät myöskään selity myöhäisellä saapumisella. Osalla alueista viimeinen käynti tehtiin ennen kesäkuuta, mutta tällaisilta alueilta etenkin idänuunilinnusta saatiin paljon täydentävää aineistoa hajahavainnoilla.

Tikkojen täydet asumukset

Pohjantikka ja *harmaapäätikka* lukeutu-
vat Nuuksion järviylängön kriteerilajei-
hin, ja lisäksi alue on edustava myös
palokärjelle. Kartoitustulosten perus-
teella tikkatilanne näyttäytyy varsin
vakaalta ja sikäli saturoidulta, ettei selvi-

tysalueella vaikuta olevan tilaa uusille
reviireille. Pohjantikkareviirejä todettiin
18 (viimeksi 19), ja onnistuneita pesin-
töjä varmistettiin kolme. Harmaapäätik-
koja havaittiin 21 reviirillä (29) ja palo-
kärkiä 43 reviirillä (48). Harmaapäätik-
koja havaittiin useita myös aivan selvi-
tysalueen ulkopuolella, ja todennäköi-
sesti lajilla on useampia reviirejä järvi-
ylängön ympäristössä. *Pikkutikalla*
todettiin nyt 10 reviiriä (viimeksi 7),
pääasiassa selvitysalueen reunojen
läheisyydessä. Kesäkuun puolivälissä
alueella tavattiin yllättäen kerran myös
läpikulkumatikalla ollut *valkoselkätikka*.

Muita nostoja

Laskentakoordinaattori joutui hieraise-
maan silmiään ja tarkistamaan luvut
pariinkin otteeseen, kun *kehrääjien*
määrä vaikutti liki kaksinkertaistuneen
sitten edelliskierroksen. Ja näinhän siinä
tosiaan kävi: kehrääjäreviirejä tulkittiin
aineistosta 66 (viimeksi 37), ja Vaakkoin
lisäksi näitä soinnittomasti hyriseviä vei-
jareita löydettiin vielä suurempia keskit-
ymiä kansallispuiston seudulta. Keh-
rääjä on siis onnistunut levittäytymään
järviylängön metsiin, jotka vielä kymme-
nisen vuotta sitten olivat kehrääjätihey-
deltään Uudenmaan alhaisimpia metsä-
alueita. Lajin kanta on ollut voimak-

kaassa kasvussa. *Kulorastaan* esiintymi-
nen nousi hieman (203 reviiriä, viimeksi
196), mutta reviiritiheys pysyi jokseenkin
samana eli lajia tavattiin n. 2 paria/km².
Eräs todellinen yllättäjä oli *ruisrääkkä*,
jolla oli Uudellamaalla paras vuosi sitten
huippukesän 2020. Lajilta todettiin kaksi
reviiriä Velskolan pelloilta. Myös *nokka-
varpunen* (4 reviiriä, viimeksi 1) ja *kan-
gaskiuru* (6, viimeksi 3) yleistyivät, jos
kohta nokkavarpusen osalta ero saattaa
mennä osittain tai jopa kokonaan linnun
hankalan havaittavuuden ja hiljaisen
kähmyilyn piikkiin. *Kurjella* todettiin 12
reviiriä (viimeksi 14), käytännössä liki
kaikki vanhat pesäpaikat luhdilla olivat
käytössä. Ainakin yksi poikuehavainto
tehtiin. Kahdessa edellisessä laskennassa
yllättäneitä *kirjosipikäpylintuja* ei tällä
kertaa havaittu lainkaan, ja laji oli liki
kateissa koko maakunnassa tänä vuonna.

Kiitokset

Margus Ellermaalle kiitos metsotulkin-
noista ja metson raportoinnista, opas-
tuksesta, perehdytyksestä ja aiempien
kartoituskierrosten erinomaisen katta-
vasta työstä sekä materiaaleista. **Aki
Aintilalle** kiitokset konsultaatiosta, roh-
kaisusta, tuesta ja yleisestä olemassa-
olosta. **Aili Jukarainen, Johannes Sil-
vonen ja Aleks Mikola** tukivat myös

”MAHDOLLISUUS ANTAA JOTAIN PIENTÄ TAKAISIN” – ENSIKERTALAISTEN KOKEMUKSIA

Nuukсион järviylänköä kartoitti ennätyslaskijien suuri 135 laskijan joukko. Kokeneiden kartoittajien ohella mukana oli runsaasti myös ensi kertaa tällaisessa kartoituksessa mukana olleita harrastajia, joka yhtäältä on tärkeää kartoitusten jatkuvuuden kannalta ja toisaalta kertoo uusienkin tringalaisten suuresta halusta osallistua konkreettisella tavalla suojelutyöhön. **Maria Hirvonen** osallistui IBA-kartoitukseen Luukin ja **Viktor Lunetta** Karjakaivon alueella. Heitä motivoi osallistumaan halu oppia uutta ja tehdä samalla jotain yleishyödyllistä lintujen eteen.

Kevään etenemisen seuraaminen ja varhaisten aamujen hauras tunnelma jäivät laskijoiden mieleen. ”Tein kartoitukset yhdessä mieheni kanssa”, Hirvonen kertoo. ”Vaikka en ole varsinaisesti aamuihminen ja herätykset kartoituksille vaativat välillä ponnisteluja ja huumoria, oli kokemus kaikinensa täysin sen arvoinen. Luonto ympärillä oli hereillä ja elävämpää kuin päiväsaikaan. Tunnelma oli monena aamuna maaginen.

Aamulla myös aistit tuntuivat olevan hyvin tarkkoina.”

”Laskennan aikana oli todella valaisevaa seurata kevään etenemistä, kun käyntejä laskenta-alueella oli useita”, Lunetta kuvailee. Lunetta huomasi myös maastossa olemiseen ja havainnointiin tulevan erilaista painoarvoa kuin tyypillisillä linturetkillä: kartoittaessa jokainen tavallisempikin laji ja yksilö oli aineiston kannalta tärkeä. Myös lauluäänten tunnistamisen tärkeys tuli selkeästi esille. ”Metsäisessä maastossa pääsee harvemmin tarkastelemaan linnun ulkomuotoa, kun taas esimerkiksi peukaloisen ja kuusitiaisen ääni kuuluu kauas”, hän jatkaa.

Erityisen mieleenpainuvia hetkiä Lunetta nostaa esiin muutaman. ”Aina niin aktiivisten ja vikkeliä pyrstötiaisten havaitseminen jokaisella käynnillä oli mukavaa”, hän sanoo. ”Lammella esiintyneet mustakurkku-uikutkin säväyttivät kevätmenoineen, ja ehdottomasti suurimman yllätyksen tarjosi metsäviklojen yllento samassa paikassa kahdella eri kerralla.”

Hirvoselle vahvimman muistijäljen jätti eräs Nuukсион tunnuslinnuista. ”Mieleen jäi erityisesti hetki, jolloin näimme metson lentävän vierestämme. En ole itse metsoa nähnyt näin eteläisessä Suomessa, ja etenkin siksi hetki tuntui ainutlaatuiselta”, hän kertoo.

Sekä Hirvonen että Lunetta kannustavat uusia harrastajia lähtemään rohkeasti mukaan kartoituksiin. Perusmääritystaidot pitää hallita, mutta laskentaa oppii tehokkaasti tekemällä ja kynnystä voi myös madaltaa osallistumalla yhdessä ystävän kanssa. Hirvonen ja Lunetta korostavat myös sitä, että tämänkaltaisia laskentoja ja kansalaistiedettä tehdään nimenomaan vapaaehtoisvoimin, ja että kaikkien panos on tervetullutta ja tärkeää. Lunetta kiteyttää asian osaltaan näin: ”Laskennoissa on aitoa auttamisen meininkiä, jossa määritystaidot ja maastossa vietetty aika valjastuvat meille lintuharrastajille tärkeiden eliöiden suojeluun. Se on mahdollisuus antaa jotain pientä takaisin.”

suuresti, kiitos siitä! Ja suurin ja lämpimmin kiitos kaikille teille, jotka osallistuitte vuoden 2025 kartoituksiin – me teimme tämän yhdessä.

Erityinen kunniamaininta **Jaakko Ojalle**, joka kunnostautui tämän kartoituksen ykköslaskijana peräti 12 käyntikerralla!

Sirittäjän *Phylloscopus sibilatrix* pesimäkannat ovat pudonneet voimakkaasti koko Euroopassa. Laskennoissa todettiin vain 107 reviiä, kun niitä vuonna 2015 oli 274. © **Markku Huhta-Koivisto**

KIRJALLISUUS:

Ellermaa, M. 2016: Nuukسیون linnustokartoitus 2015 – kaakkurilla pyyhkii hyvin, metsolla kehnemmin. *Tringa* 1/2016: 10–19.

Koskimies, P. 2021. Lintujen havaittavuus pesimäaikaisissa laskennoissa – metsälajit. *Linnut-vuosikirja* 2020: 168–175.

Lehikoinen, A. & Väisänen, R. A. 2023. Pesivien maalintujen kannanmuutokset Suomessa 1975–2022. *Linnut-vuosikirja* 2022: 14–29.

Lehikoinen, A., Mikola, A., Below, A., Jaatinen, K., Laaksonen, T., Lehtiniemi, T., Lindén, A., Mikkola-Roos, M., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Sirkkiä, P., Tikkanen, H. & Valkama, J. 2025. Suomen lintujen pesimäkantojen koot ja viimeaikaiset muutokset. *Linnut-vuosikirja* 2024: 16–25.

PECBMS (PanEuropean Common Bird Monitoring Scheme). 2024. Trends and Indicators – Species Trends. <https://pecbms.info/trends-and-indicators/species-trends/>

SYKE. 2025. Suomen yhteenveto 2025 lintudirektiivin raportoinnista ja vertailu edelliseen 2019 raportointiin.